

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istoria

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

LIX. Quomodo apud Heliopolim destructo Veneris fano, primus Ecclesiam
construxit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

ἢ τῇδε παρὰ τὴν ἐξουσίαν. ἀπονοῶν ὃ καὶ τὰς βασιλεὺς, ὅπως ἂν πλείους παρὰ τοὺς λόγους, τὰ παρὰ τὴν ἀπικερλίαν τῶν πεινῶν ἐκ πείρας παρῆχε. καὶ ταύτην παρὰ τὴν ἐπὶ τῷ σωτήριον ἀπονοῶν διδασκαλίαν. μονογενὴ τῷ φανί παρὰ τὴν ἀπικερλίαν εἰπὼν ἂν καὶ αὐτός. εἴτε παρὰ τὴν εἴτ' ἀληθείαν Χριστὸς καὶ ἀγαγὴν ἔδωκε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΝΘ'.

Περὶ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ δι' Εὐστάθιον ταραχῆς.

Ἀλλὰ ὅτι τῇ τε τοῖς ἀπάντων ἐν ὑμῖν-
 Ἀδίας τῷ ζῶν διαγόντων, τῆς τ' ἐκ-
 κλησίας τῆς Θεῆς πανταχῶς καὶ πάντα παρὰ
 τὸν καὶ παρὰ πᾶσιν ἐγένεον ὑψιμύνης, αὐ-
 τῆς ὁτοῖς καλοῖς ἐφεδρεύων φθόνος, ἐπὶ πλεί-
 φεδοτῶν τοσάτων ἀγαθῶν ἐπερῶν. τὰ-
 χα ποτε καὶ αὐτὸν ἀλλοίον ἐσεῖς βασιλέα περὶ
 ἡμᾶς ὑποπτεύσας, δόκνησαντα ταῖς ἡμε-
 τέρας ταραχαῖς τε καὶ ἀκοσμίαις. μέγ-
 εον δ' οὖν ἐξ ἄλλας πυρσόν, τῷ Ἀντιοχείων
 ἐκκλησίαν ταραχαῖς διελάμβανε συμφο-
 ραῖς. ὡς μικρὰ τῷ πᾶσαν ἐν βασιλῶν ἀνα-
 τρεπῶν πόλιν εἰς δύο μέρη τέμνειν διαιρεῖ-
 σαι τῶν τ' ἐκκλησίας λαῶν ὅτι κοινῆς πό-
 λεως αὐτοῖς ἀρχῆς καὶ στρατιωτικοῖς πολεμίων
 παρὰ τὸν ἀνακινῶντων. ὡς καὶ ξιφῶν μέλλειν
 ἀπὸ Θεῆς, εἰ μὴ Θεὸς περὶ Ἐπισκοπῇ, ὅτε παρὰ
 βασιλέως φόβος, τὰς ὅτι πλείους ἀνέσειλεν
 ὁρμᾶς. πάλιν δ' ἡ βασιλέως ἀνεξικακία, δι-
 κῆς σὺν τῷ καὶ ψυχῶν ἰατρῶν, τὰς διὰ λόγων
 διεργαίας προσῆγε τοῖς νεοσηκῶσι διεργε-
 εῖν το δὴ τα τοῖς λαοῖς ἡμερωτέρως τῶν παρὰ
 αὐτῶν δοκίμων, καὶ τῇ τῶν κομητῶν ἀξία τεπ-
 μνῶν ἀνδρῶν τὸν πιστότατον ἐκπέμψας.
 φερεῖν τε τὰ παρὰ εἰρηνῶν ἐπαλλήλοις πα-
 ρηγεγραμμάσιν. ἐδίδασκε τε παρὰ τὴν θεο-
 σεβείαν περὶ πόντως. ἐπειθὲ τε καὶ ἀπελογεῖτο δι-
 ὶν παρὰ αὐτὸς ἐγγραφέν, ὡς τῆς σάσεως
 αἰτίαι διακνηκῶς αὐτὸς εἶη. καὶ ταύτας δι-
 αὐτῶν τὰς ἐπιστολάς, καὶ τῆς τυχεύσης παιδεύ-
 σῶς τε καὶ ὠφελείας πλήρεις, παρεθέμην ἀν-
 ὶ τῇ τῆς παρὰ τῇ, εἰ μὴ διαβολῶν ἐπὶ τὸν
 ταῖς κατηγορημῶν. διὸ ταύτας μὲν ἀνα-
 θέμαι, κείνας μὲν ἀνανεῶσαι κακῶν μνή-
 μων. μόνος δ' οὖν συνάψω τῷ λόγῳ, ὅς ἐστι συ-
 ναφεία καὶ εἰρηνῶν τῶν ἄλλων ἐν ὑμῖν.

A minibus praefuerit. Adhuc Imperator
 provida mente prospiciens ut quamplu-
 rimi ad fidem Christi accederent, pluri-
 ma ibidem ad sublevandos pauperes
 largitus est; hac etiam ratione ad saluta-
 rem doctrinam homines alliciens atque
 invitans, ac tantum non verba ipsa pro-
 ferens Pauli dicentis: Sive per occasio-
 nem, five per veritatem Christus an-
 nuntietur.

CAPUT LIX.

B De tumultu Antiochie propter Eustathium
 exciato.

V Erum enimvero cum ob hac om-
 nes in summa hilaritate vitam
 agerent, & Ecclesia Dei apud cunctas
 ubique gentes omnibus modis extolle-
 retur; rursus demonis livor qui bonis
 semper insidias struit, adversus tantam
 rerum nostrarum felicitatem cepit in-
 surgere; ratus Imperatorem tumultibus
 nostris & insolentia exasperatum,
 alienato tandem erga nos animo fortas-
 sis futurum. Maximo igitur incendio
 conflato, Antiochenorum Ecclesiam
 tragicis quibusdam calamitatibus im-
 plevit; adeo ut parum abfuerit quin to-
 ta funditus civitas subverteretur; quip-
 pe cum populus quidem Ecclesiae duas
 in partes divisus esset: reliqua autem ci-
 vitas simul cum Magistratibus ac mili-
 tibus, hostili modo inter se dissideret.
 Ventumque esset ad gladios, nisi divi-
 na Providentia, & Imperatoris me-
 tus, plebis impetum repressissent. At-
 que hic rursus Principis clementia, in-
 star servatoris & animorum Medici,
 agris hominibus medicinam orationis
 adhibuit. Quippe unum ex iis quos
 circa se spectatos habebat, Comitum
 honore decoratum, hominem fidelis-
 simum, eo misit, plebem quasi lega-
 tione blanda compellans. Aliisque su-
 per alias scriptis literis, hortatus est eos
 ut paci studerent: docens qua ratione
 divinae religioni congruentia gere-
 rent. Ac tandem iis persuasit: excu-
 savitque eos in suis literis, asserens se
 coram audisse ipsum qui totius seditionis
 auctor fuisset. Atque has ejus
 epistolas non vulgari doctrina & uti-
 litate refertas, hoc loco apposuissim,
 nisi reis ignominiae notam inurerent.
 Quocirca has quidem in praesentia o-
 mittam, quippe qui malorum memo-
 riam haudquaquam renovare decre-
 verim: eas vero folas hic inseram,
 quas ille de aliorum pace & concordia

Ttt ij

gaudens & gratulans conscripsit. Quibus quidem literis hortatur eos, ut alterius loci Antistitem, cujus interventu pacem inter se fecissent, nequaquam sibi vindicare velint: sed potius juxta ecclesiasticum, eum episcopum eligant, quem ipse communis omnium Servator designaverit. Scribit autem tum ad populum, tum ad Episcopos, hæc quæ sequuntur:

CAPUT LX.

Constantini Epistola ad Antiochenos, ne Eusebium Cæsarea abstraherent, sed aliud quærent.

Victor Constantinus Maximus Augustus, populo Antiochensi.

Quam grata est & quam jucunda cunctis hujus sæculi prudentibus ac sapientibus viris vestra concordia. Ego certè vos, fratres, sempiterna benevolentia complecti constitui; tum religionis instituto, tum vivendi ratione, tum studio ac favore vestro provocatus. Hic profectò verus bonorum fructus est, sana mente & prudenti consilio cuncta agere. Quid enim magis vos deceat? Ne miremini igitur si fidem veritatis vobis salutis potius quàm odii causam fuisse dixerò. Certè inter fratres, quos una eademque animorum affectio, & incessus in recta justitiæ via, in purum sanctumque domicilium Deo Duce spondet adscribere, quid spectabilius esse possit, quàm omnium bonis concordie animo acquiescere? Præsertim cum divinæ legis institutio propositum vestrum ad majorem incitet perfectionem, & nos vestrum judicium optimis decretis confirmari cupiamus. Ac fortasse mirum vobis videbitur, quidnam sibi velit hoc nostri sermonis exordium. Equidem causam ejus rei exponere, nec gravabor nec recusabo. Fateor enim perlegisse me acta, in quibus ex honorificis testimoniis ac precationibus vestris in Eusebium Cæsariensem Episcopum, quem ego quoque & doctrinæ & modestiæ causâ jamdudum probe novi, vos in eum propensos esse compertum, eumque vobis vindicare velle. Quid tunc existimatis mihi ad recti verique indagacionem contendenti, in mentem venisse? Quantam curam ac sollicitudinem ob vestrum illud studium suscepisse me creditis? O fides sancta, quæ per verba ac præcepta Servatoris nostri, veluti expressam quandam vitæ imaginem nobis exhibes, quàm molestè etiam ipsa

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Κωνσταντίνου πρὸς Ἀντιοχείας, μὴ ἀποσπάται Εὐσέβιον Κæsarea ἀλλ' ἑτέρον ζητήσαι.

Β Νικήτης Κωνσταντίνῳ Μέγιστῳ Σεβαστῷ πρὸ λαῶ Ἀντιοχείων.

Ὡς κεχαρισμένη γε τῇ τῷ κόσμῳ νέσεται ἡ σοφία ἢ παρ' ὑμῶν ὁμοιωθεῖται. Ἐγὼ γὰρ ὑμᾶς ἀδελφοί, ἀθανάτων φιλικῶς λείνῃ γνωκα, προσκληθεὶς τῷ νόμῳ καὶ τῇ βίῳ, καὶ ταῖς σπουδαῖς ταῖς ὑμετέρας, ταῖς οὖν ἐστὶν ὡς ἀληθῶς, ὁρθῶς τὰ καλὰ καρτεροῦμαι, τὸ ὁρθὸν τε καὶ ὑγιὲς κεχρησάμενος διανοίᾳ καὶ ἀν' ἧτος ὑμῖν ἀεμόσσειν ὅσα οὖν θαυμάσια, ἂν, εἰ τὴν ἀλήθειαν σωτηρίας μάλα ὑμῖν, ἢ μίσος αἰτῶν φήσωμι. ἐν οὖν τοῖς ἀδελφοῖς, ὥς μία τε καὶ ἡ αὐτὴ διαθεσις ἀφ' ἡς καὶ δικαίας ὁδὸς πορεία τῷ Θεῷ κατὰ γένηται, καὶ εἰς ἀγνὴν τε καὶ ὁσίαν ἐστὶν ἐλπίδα, καὶ εἰς πτωχότερον γένος (ὃ δὲ εὐτυχίας) τῶν πάντων καλοῖς ὁμογνωμονεῖν; μάλα σὰ ὅσα τῇ περὶ Θεοῦ ὑμῶν, ἢ ἐκ τοῦ νόμου παίδευσίς ἐκείνῳ διόρθωσιν φέρεται, καὶ τὴν ἡμετέραν οὖν κείσιν βεβαιῶσαι τοῖς ἀγαθοῖς ἐπιθυμῶντες δόγματα. θαυμάσιον τὸ τοῦ Ἰσῶς ὑμῶν κατὰ φανῆσαι. καὶ δὴ ποτε τὸ πρὸς ὑμῶν λόγου βεβλήται; καὶ δὴ παραινήσασθαι, ὅσα ἀνὴρ γινώσκων τὰ ὑπομνήματα, ἐν οἷς λαμπρὰ τ' εὐφημίαις καὶ μαρτυρίαις ταῖς εἰς Θεοῦ εἰόντων Καίσαρῶν Ἐπισκοποῦν ὄντα, ἐν ᾧ τὸς παίδευσίς τε καὶ ἐμπειρίας ἐνεκεν καὶ τὸ ἐκ πολλῆς γνώσεως, ὥσπερ ὑμᾶς ἐγκαινῶν, καὶ αὐτὸν σφείρεισθαι. καὶ οὖν ἡμεῖς μετὰ ἀκριβὲς κρείττονος ἐπιήκτου ἐπὶ γνώμῳ διεντεδυμῆσθαι; ἵνα δὲ ἐκ τῆς μελέτης σπουδῆς ἀνεληφέναι φρονήσας πῶς ἀγία, ἢ διὰ τὸ λόγον καὶ τὴν γνώμης τῆς σωτῆρος ἡμῶν, εἰκόνα ὡσπερ καὶ τῆς βίου δίδως. ὡς δυνατὸν ἂν καὶ αὐτὴ